

УДК 339.542.22 (477)

Кригульська Т.Б.¹, Грицай А.В.²

¹ канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. МТУ-217 ЗНТУ

РОЛЬ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Проблема інвестування досить гостро стоїть у більшості країн світу. Для України вона в нинішніх умовах також є надзвичайно актуальною. За умови нестачі власних економічних ресурсів, у першу чергу, фінансових, необхідних для відновлення національного виробництва, стабільного економічного розвитку країни, проведення структурної перебудови та розв'язання проблем інтеграції України в світові економічні системи, великого значення набувають питання залучення зовнішніх джерел фінансування. Важливо, що вони не лише дозволяють певною мірою

компенсувати дефіцит національних коштів, але й є провідником сучасних технологій виробництва та управління, своєрідною «перепусткою» на світові ринки товарів, капіталів та технологій.

Інвестиції можуть здійснюватися у вигляді: іноземної валюти, рухомого і нерухомого майна, майнових прав, корпоративних прав, цінних паперів, грошових вимог і прав на вимоги виконання договірних зобов'язань (гарантованих банками), прав інтелектуальної власності, прав на здійснення господарської діяльності (на користування надрами та природними ресурсами) та інших цінностей.

Визначальною умовою іноземного інвестування є сприятливий інвестиційний клімат, який полягає не тільки в залученні визначеного обсягу іноземних інвестицій, але й у конкретних умовах їхнього застосування. У цьому розумінні розвиток національної економіки України має певні особливості, а саме: деіндустріалізація країни–скорочення виробництва продукції важкої промисловості до рівня національних потреб і потреба експорту її продукції; упровадження нових технологій і створення пріоритетних сфер як основи інформаційного суспільства неминуче пов'язано з залученням іноземного капіталу; чималих інвестицій вимагає реконструкція аграрного сектора країни і підвищення його продуктивності; чималих засобів вимагає часткова реанімація минулої і створення нової моделі соціальної політики в країні, де також можуть бути використані іноземні інвестиції.

За оцінками експертів Українсько-Європейського консультативного Центру, із шести груп чинників, що визначають інвестиційний клімат (політичні, правові, економічні, соціальні, екологічні, геополітичні), високу оцінку в Україні мають лише соціальні (професійна підготовка та кваліфікація українського персоналу) та географічне розташування країни. Привабливим для іноземних інвесторів є також місткий внутрішній ринок споживання, потужний науково-технічний потенціал. Інші чинники мають або низьку позитивну (політичні), або негативну оцінку. На інвестиційну привабливість України та її окремих регіонів для іноземних інвесторів негативно впливає також її імідж як країни з високим рівнем корупційності. Негативним фактом є збереження тенденції інвестування у проекти, що приносять швидкий прибуток. Іноземні інвестори не поспішають вкладати гроші у розвиток української економіки, її реорганізацію, вдосконалення управлінських процесів. Крім того, ризик ведення бізнесу залишається досить високим через політичну та економічну нестабільність, воєнні події на сході країни. Тому інвестор прагне якомога швидше вивести свій прибуток з країни.

За даними Держкомстату на 31.12.2017 року обсяг залучених прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України становив

39144,0 млн. дол. Інвестиції спрямовувалися у вже розвинені сфери економічної діяльності. Найвагоміші обсяги надходжень прямих інвестицій були спрямовані до установ та організацій, що здійснюють фінансову та страхову діяльність—26,1% та підприємств промисловості—27,3%. За обсягами освоєння капітальних інвестицій провідними сферами економічної діяльності залишалися: промисловість—33,1%, будівництво—12,3%, сільське, лісове та рибне господарство—14,0%, інформація та телекомунікації—4,1%, оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів—7,0%, транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність—8,7%, державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування—7,4%.

Результати досліджень, а також експертні оцінки свідчать, що іноземні інвестиції суттєво не впливають на стан національної економіки України та відчутно не сприяють розв'язанню завдань, визначених як пріоритетні: реструктуризації економіки, технологічному оновленню виробництва і подоланню залежності від імпорту. Тому для кардинального поліпшення структури інвестування в Україні необхідно поліпшити економічне становище країни та сформувати місткий динамічний і платоспроможний внутрішній ринок.

Отже, іноземне інвестування для України здатне мати позитивні наслідки. Залучення іноземних інвестицій дає змогу країні-реципієнту отримати ряд вигод, основними з яких є поліпшення платіжного балансу; трансфер новітніх технологій та ноу-хау; комплексне використання ресурсів; розвиток експортного потенціалу і зниження рівня залежності від імпорту; досягнення соціально-економічного ефекту (підвищення рівня зайнятості, розбудова соціальної інфраструктури тощо). Водночас, використання іноземних інвестицій для країни є потенційним джерелом загроз, таких як експлуатація сировинних ресурсів та забруднення навколишнього природного середовища, підвищення рівня залежності країни від іноземного капіталу, зниження рівня конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників, трансфер капіталу за кордон.